

Stichting Historie der Kustverlichting

L I C H T S C H I P

T E X E L

D E N H E L D E R

NIEUWSBRIEF

HERFST 2021

Nieuwsbrief

Inhoud:

Voorwoord	pagina 3
Werfperiode	pagina 4
VCA cursus	pagina 5
Onderhoud	pagina 6
Dekverlichting	pagina 6
Wijziging bestuur	pagina 6
Interview VPRO programma O.V.T	pagina 7
Ankerspil	pagina 7
25 jaar Lichtschip Texel	pagina 8
Oefening brandweer	pagina 9
Uit de oude doos	pagina 10
Opknappen sloep	pagina 11
Lasser Gerard	pagina 12
Westfriese Waterweken Medemblik 2019	Pagina 12
Facebookpagina	pagina 12
Nieuw bloed gezocht	pagina 13
Colofon	pagina 14
Open Monumentenweekend	pagina 15
Prijsverhoging toegang	pagina 15
Met dank aan	pagina 15

Overlijden Nico Edcius

In 2019 hebben we afscheid moeten nemen van onze vrijwilliger Nico Edcius. We hebben Nico mee gemaakt als een fijne collega met grootse verhalen o.a. over zijn tijd bij de sleepvaart en op de schepen bij de Betonningsdienst zoals de Delfshaven in Rotterdam en de Breeveertien in Den Helder. Nico heeft in de 60'er jaren als stuurman op het lichtschip Terschellingerbank gezeten.

Voorwoord

Toen ik ruim 4 jaar geleden voor het eerst aan boord kwam van Lichtschip Texel en een rondleiding kreeg kon ik niet vermoeden dat ik binnen niet al te lange tijd zelf als vrijwilliger actief zou zijn. Sinds 1 september mag ik mijzelf voorzitter noemen van de stichting die dit schitterende schip in beheer heeft en deze fantastische groep vrijwilligers die zorgt voor de instandhouding. Ik heb geen zeebenen en ongeveer drie linkerhanden, maar ben wel enthousiast over het beheer en behoud van Lichtschip Texel. Ik ben dan ook vereerd dat de vrijwilligers (waaronder een aantal vroegere bemanningsleden) mij het vertrouwen hebben gegeven om het schip naar het behoud in de toekomst te loodsen. Waartoe een bezoek op een zondagmiddag tijdens een Historisch Weekend al niet toe kan leiden.

Sinds het verschijnen van onze vorige nieuwsbrief (lang geleden) is er veel gebeurd in de wereld en dat had grote gevolgen voor onze stichting. Door de COVID-19 pandemie is ons schip sinds maart 2020 gesloten geweest voor publiek. Gedurende een deel van deze gedwongen sluiting zijn zelfs de vrijwilligers niet aan boord geweest. Er was dus niet veel te melden en ook geen reden voor het laten verschijnen van een Nieuwsbrief. De beperkende maatregelen zijn nu voor een groot deel niet meer van toepassing voor ons nautisch museum en we kunnen weer bezoekers ontvangen. Tijdens Open Monumenten dag hebben wij op zaterdag bijna 190 bezoekers kunnen verwelkomen. Dat gaf ons een ontzettend goed gevoel.

We richten onze blik op de toekomst en hopen dat wij verder kunnen werken aan de instandhouding van ons nautisch erfgoed. Ik nodig u graag uit voor een bezoek aan Lichtschip Texel en hoop u persoonlijk eens te mogen begroeten (op welke wijze dan ook).

Ik wens u veel leesplezier!

Sjaak Vrieling

Voorzitter Stichting Historie der Kustverlichting/Lichtschip Texel

Werfperiode 2019

Het was alweer 10 jaar geleden dat het lichtschip uit het water was geweest dus hoog tijd voor een nieuwe beurt. Op 2 juli was het zo ver. Met een sleepboot van de Koninklijke Marine en een sleepboot van de firma Krul werden we verhaald naar de schepenlift van het Marinebedrijf. Na het liften werd het schip naar de opstelplaats gereden en werd er begonnen met het schoonspuiten van het buiten-

schip. Met 300 bar werd het schip door Venko schoon gespoten waarbij de verf soms tot op het staal werd weg gespoten. Dit gaf een hoop extra werk voor het conserveren van het onderwaterschip en na-venant ook meer kosten. Het bovenwaterschip buiten boord is door de

Het schip na het schoonspuiten. vrijwilligers onderhanden genomen. Eerst 2 maal in de primer en daarna 2 maal in de aflak. Hier zijn dan ook heel wat uurtjes ingegaan. Ondertussen nam Venko het onderwaterschip onderhanden. Tijdens het verven zaten we net in een hittegolf wat het verven toch wel een stuk moeilijker maakte. Wanneer de kwast te lang tegen het schip zat bleef hij eraan plakken. Veel water drinken en zo veel mogelijk in de schaduw verven hield ons op de been. En wanneer het te warm was: stoppen en naar huis. Met 3 hoogwerkers werd het schip aangepakt en het was hard werken om het schip op tijd compleet geverfd te krijgen. Op 29 juli werd het schip weer naar de lift gereden en te water gelaten.

Van grijs naar rood

Het schip ziet er weer prachtig uit.

Na een goede controle op lekkages werd het schip met de 2 sleepboten naar steiger 4 gevaren waar we het schip grondig schoon gemaakt en weer bezoek gereed hebben gemaakt in afwachting op het vertrek naar Medemblik.

VCA cursus

Om te mogen werken op het terrein van het Marine Bedrijf was het nodig voor de vrijwilligers om het VCA certificaat te halen. Dit betekende dat de studieboeken weer te voorschijn moesten komen. Alles op gebied van veiligheid moest er weer ingestampt worden om het diploma te kunnen halen. Bij de eerste les moesten we de studieboeken ophalen en kregen we een proefles. Daarna was het thuis studeren. Na enkele weken moesten we examen doen en konden we het diploma mee naar huis nemen.

Onderhoud

Uiteraard bleef er in en op het schip genoeg over aan onderhoud. Met de wasplaats in het voorschip werd aangevangen met het schuren van de wanden en het in de verf zetten hiervan. Diverse schilderwerkzaamheden over het schip zijn uitgevoerd en in de machinekamer werd vol goede moed doorgegaan met het draaigereed maken van SB 8 cilinder Kromhout zodat we zelf gelijkspanning kunnen opwekken voor het ankerspil. Ondertussen is de motor aangesloten op koelwater en brandstof en kunnen we gaan draaien. De kabels naar het hoofdschakelbord waren al gelegd en het controlelampje van de 220 volt gelijkspanning op het schakelbord brandde en de voltmeter is uitgeslagen naar de juiste spanning. Op diverse plaatsen in het schip werden gaten gedicht door onze lasser waarbij er soms hele stukken dek vervangen moest worden.

Dekverlichting

In 2019 hebben we tijdens de avonden regelmatig de toeristen van de fietsboten welke Den Helder aandeden rondgeleid over het schip. Tijdens de rondleidingen 's avond werd het steeds donkerder aan dek wat het gevaarlijker maakte voor de bezoekers aan dek. Gelukkig hebben we nu weer 2 schijnwerpers aan de brugvleugels wat maakt dat het dek 's avonds goed verlicht is.

Volop licht bij de ankers

Wisseling bestuur

Vanaf 1 september 2021 wijzigt het bestuur van de Stichting Historie der Kustverlichting welke het lichtschip beheert. De voorzitter wordt Sjaak Vrieling, de secretaris wordt Horst Ester en de penningmeester Henk Mosk. Verder zijn als algemeen bestuursleden Herman Steigstra, Piet Roozing en Sjaak Mooij .

Interview voor het VPRO programma O.V.T.

Op woensdag 22 mei 2019 hadden wij bezoek van een reporter van het VPRO programma Onvoltooid Verleden Tijd. De titel van het programma was : “Het spoor terug: Lichtschepen”. Hierin vertelden een aantal van onze vrijwilligers welke ook op de lichtschepen ”gevaren” hadden diverse anekdotes over hun leven op de lichtschepen. Het programma is uitgezonden op 30 juni 2019 en na te luisteren via een link op onze website. Ondertussen is het boek van Mathijs Deen vertaald in het

Interview door Mathijs Deen

Duits (Der Shifts Koch) en wordt het ook in het Engels vertaald. Op 7 maart 2021 heeft Mathijs vanaf de brug van het lichtschip een programma verzorgd via een stream voor een Duits radio-station.

Mathijs ondertekent enkele boeken

Ankerspil.

Elders in de nieuwsbrief heeft u kunnen lezen dat de 8 cilinder diesel weer draait. Met de gelijkspanning die opgewekt wordt kunnen we het ankerspil en de verhaalkop laten draaien. Na enkele reparaties en metingen konden we gaan draaien. Eindelijk na 26 jaar stilstand heeft het ankerspil weer gedraaid. Tijdens het draaien van de ankerspil kwam een lading roest vanachter de verhaalkop weg tot grote hilariteit van de bemanning. Wat dat betreft er ligt nog wat werk te wachten.

Het roest stapelt zich op

25 jaar Lichtschip Texel

Op 8 mei 1996 werd de officiële overdracht getekend van Lichtschip Texel door de gemeente Den Helder en de Vaarwegmarkeringsdienst. In november 1995 was het schip in dok geweest om het onderwaterschip te knippen en scheren en om de staat van het schip te bekijken. Na het dokken mochten de vrijwilligers van de Stichting Historie der Kustverlichting al aan boord wat werkzaamheden doen wat het meest in de weekeinden gebeurde. De eerste werkzaamheden bestonden uit het schoonmaken van diverse verblijven vooral in het achterschip. Dikke lagen roest moest verwijderd worden en achterstallig onderhoud gepleegd worden. Tevens werden de officiershutten opgeknapt en het elektra aangepast

nieuwe hoofdschakelbord

door lampen te vervangen in plaats van TL balken en waterdichte schakelaars aan te brengen. Ook werd begonnen met het weghalen van achtergebleven delen van de telemetrie. Vele kabels van de oude systemen moesten van het schip verwijderd worden en nieuwe kabels weer geplaatst en aangesloten. De waterleidingen moesten vervangen worden wegens lekkage. Het helikopterdek is verwijderd met behulp van een kraan van de firma Supplylink (tegenwoordig Peterson) en de achtermast is opnieuw gemaakt en aangebracht. In de machinekamer zijn 2 Samofa diesels weggehaald en vervangen door 4 Kromhout Diesels. Eén Samofa diesel is achter gebleven voor het leveren van de wisselspanning voor het schip. De overige diesels zijn stuk voor stuk draaiend gemaakt o.a. voor het leveren van gelijkspanning aan het ankerspil. Hiervoor was het ook nodig dat een hoofdschakelbord gemaakt werd voor de distributie van zowel wissel- als gelijkspanning. Ook de wachthut is opnieuw gemaakt in gebouw 73 conform de tekeningen en met behulp van een kraan van het betonningsvaartuig “Nieuwe Diep” aan boord gezet waar het verder afgewerkt en geschilderd werd. Met behulp van het Waddenfonds hebben we van de centrale verwarming de kachel kunnen vervangen door één met een hoog rendement en de plexiglazen patrijspoorten vervangen door echte patrijspoorten.

Al 25 jaar vrijwilliger

ma Supplylink (tegenwoordig Peterson)

Op het achterdek is een “broodwagen” gemaakt waar het stuurwiel aan bevestigd gaat worden. In de radiokamer zijn de originele radiozend en -ontvangers terug geplaatst zoals op oude foto's te zien is van het type Becker uit Zeist. Het schip is ook nog op “expeditie” geweest naar o.a. Texel, Alkmaar, Den Oever en Medemblik om diverse evenementen op te luisteren. Nu maar hopen dat er wat meer vrijwilligers komen zodat we het de komende jaren vol kunnen houden. Verder zijn er vele uren gegaan in het schoonmaken, schuren en verven van het schip en het terug bouwen van het schip naar het oorspronkelijk uiterlijk, zoals de achtermast met laadboomen.

Voorzichtig laten zakken

Oefeningen brandweer

Op 18 en 25 maart 2021 heeft de brandweer van Den Helder oefeningen gehouden aan boord. Op diverse plaatsen aan boord werden branden gesimuleerd. Omdat de brandweerauto nogal ver van het schip stond moest er hard gewerkt worden met de slangen.

Ook moesten er enkele slachtoffers geborgen worden. Hiervoor moest de nodige oplossing voor gezocht worden. Vooral omdat het schip veel nauwe doorgangen heeft.

Uit de oude doos

Vanaf 1976 was het lichtschip geautomatiseerd en was er geen bemanning meer aan boord. Maar zoals ieder schip had ook het lichtschip regelmatig onderhoud nodig. Daarom ging eens in de 4 tot 6 weken een onderhoudsploeg naar het lichtschip om alles te controleren, brandstof en water te laden en onderhoud te

plegen. Met mooi weer kwam de ploeg met de boot en werd dan met de sloep aan boord gezet via de ladders welke aan beide kanten in de midscheeps gemaakt waren. Het was ook mogelijk om mensen af te zetten met een helikopter op het achterdek. Dit kon het geval zijn als er met spoed een reparatie uitgevoerd moest worden of als het slecht weer was. Op de foto staat op het helikopterdek de reling nog omhoog maar deze is later geklapt in verband met het veilig neer laten van personeel. Het is eens gebeurd dat bij het neerlaten van een bemanningslid de kabel van de hijsling bleef haken aan heklicht wat aan het hekwerk bevestigd was. De ploeg was doorgaans samengesteld uit 2 motordrijvers, een elektronicamonteur en een matroos/kok. Ook heeft het schip hier geen uitkijkhut omdat deze met het automatiseren verwijderd was. Later is er alsnog een uitkijkhut terug geplaatst op verzoek van de onderhoudsploeg zodat zij eventueel 's nacht zelf uitkijk konden gaan lopen als het nodig was. In deze situatie heeft het schip tot 1992 buitengaats gelegen.

Opknappen sloep

Ook de motorsloep aan boord was hoognodig aan een onderhoudsbeurt toe. De motor van het type Ferymann is uit de sloep gehaald en naar de werkplaats gebracht voor onderhoud en tevens werd de motor geheel geverfd. De boot werd van binnen geverfd en waar nodig het hout losgehaald om te worden vervangen. De motor staat ondertus-

sen in de opslag totdat het onderhoud van de sloep achter de rug is. Op de foto hierboven is de sloep te zien zonder motor. De foto rechts is de motor voor het onderhoud en de onderste foto na het onderhoud. Wanneer de motor weer geplaatst is en de sloep weer compleet is kunnen we gaan proefvaren in de buurt.

voor het verven

na het verven

Lasser Gerard

Sinds kort hebben we een lasser aan boord als vrijwilliger. Tijdens een ronde over het schip kwamen we op een flink aantal plaatsen beschadigingen en gaten tegen welke gerepareerd moesten worden. Samen met Peter gaat onze lasser Gerard deze plekken aanpakken. Dat dit nodig is blijkt wel na de regenbuien die we gehad hebben waarbij het op

sommige plaatsen wel een douche leek. Een flink aantal delen van het dek moesten vernieuwd worden. Werk genoeg dus.

West-Friese Waterweken in Medemblik 2019

Ook in 2019 zijn we weer naar Medemblik geweest tijdens de West Friese Waterweken. Er waren op zaterdag wat minder bezoekers welke het schip kwamen bezoeken maar over het hele weekend kwamen er een kleine 1000 bezoekers aan boord. Een en ander kwam door de harde wind welke op zaterdag door de haven waaide en door het verplaatsen van de zwemwedstrijd Stavoren/Medemblik naar het volgende weekend. De Waterweken van 2020 zijn niet doorgegaan en 2021 is ondertussen ook vervallen en de volgende gaat waarschijnlijk weer in 2022 aanvangen.

Facebook pagina

Tegenwoordig hebben we als lichtschip ook een Facebookpagina. Wilt u het wel en wee volgen van de vrijwilligers dan kunt u kijken op www.facebook.com/lichtschiptexel. Het delen van deze Facebookpagina wordt gewaardeerd. Vanuit de hele wereld worden we gevolgd.

Nieuw bloed gezocht

In 2022 is het 70 jaar geleden dat Lichtschip Texel op zijn plaats, ruim 18 zee-mijl west van het eiland Texel, werd gebracht en het vuurtorenlicht werd ontstoken. De gemiddelde leeftijd van onze vrijwilligersgroep ligt inmiddels boven de 70 jaar. Dat schept een probleem, want het schip kan bij goed onderhoud nog jaren mee. Fysieke ongemakken bij de bemanning kan op korte termijn tot gevolg hebben dat er geen of onvoldoende onderhoud kan worden gepleegd. Het werk komt steeds vaker neer op de schouders van een kleiner wordende groep.

Het Lichtschip is voor een groot deel afhankelijk van de inkomsten uit entreegelden en fooien en giften. De subsidie van de gemeente is bestemd voor het onderhoud van het schip. Extra's zijn niet mogelijk, zoals uitbreiding van de collectie of restauratie van scheepsonderdelen. Door het gebrek aan voldoende vrijwilligers is het niet mogelijk om het aantal rondleidingen en bezoekers te vergroten.

Lichtschip Texel is op zoek naar enthousiaste mensen die affiniteit hebben met maritieme geschiedenis en varend erfgoed. Wij kunnen deze inzetten voor:

- Onderhoud en restauratie van het schip (elektrotechniek, motortech-niek, lassen en plaatwerken, schuren en schilderen)
- Verzorgen van rondleidingen aan individuen en groepen
- Documenteren en archiveren van de geschiedenis van het schip en de collectie
- Opstellen van educatieve programma's voor leerlingen van basisscho-len
- Verzorgen van de publiciteit (website, social media en traditionele ka-nalen)
- Gastheer/gastvrouw zijn op de openingstijden van het schip

Door het gebrek aan vrijwilligers is het schip thans geopend op dinsdag, woensdag en donderdag. Uitbreiding van onze groep vrijwilligers moet het mogelijk maken om de openingstijden te verruimen.

Wil je helpen om de bestaanszekerheid van het Lichtschip veilig te stellen, neem dan contact op (geheel vrijblijvend) met Sjaak Vrieling (voorzitter van onze stichting), Telefoon 06-38 68 72 94.

Colofon

De Stichting Historie der Kustverlichting is in 1994 opgericht en stelt zich tot doel:

Het bevorderen van kennis, inventariseren en documenteren van kustverlichtingsobjecten, zoals vuurtorens, lichtschepen, bebakening en betonning, en het constructief meewerken aan het behoud en beheer hiervan.

Daarnaast houdt de Stichting zich bezig met het verstrekken van informatie, voorlichting, publicatie en verzorging van tentoonstellingen, exposities, excursies, etc.

sies, etc.

U kunt de Stichting steunen met een bijdrage van minimaal € 15,- per jaar.

Stichting Historie der Kustverlichting

Willemsoord 73

1781 AS Den Helder

www.lichtschip-texel.nl

info@lichtschip-texel.nl

Telefoon : 06 15613128

IBAN nummer : NL58 ABNA 0800 3221 69

Inschrijving K.v.K. Den Haag nr. 41158684

Open Monumentenweekend 2021

In september hebben we meegedaan aan het open monumentenweekend. Met een speciale route door het schip konden de bezoekers het schip bezichtigen en een idee op doen over het leven aan boord. Dit waren de eerste bezoekers na het coronatijdperk waarin we gesloten bleven voor bezoekers. De route ging op een veilige manier door het schip zodat ze zonder begeleider rond konden lopen.

Verhoging toegangsprijs

Met ingang van 1 januari 2020 is de prijs van een rondleiding over het schip verhoogd naar € 3,- voor volwassenen en € 1,50 voor kinderen.

Dank aan bedrijven en organisaties

Vanzelfsprekend zijn wij ook de bedrijven en organisaties zeer erkentelijk voor wat zij op hun eigenwijze bijdragen aan het in stand houden en actief zijn voor het Museum Lichtschip Texel. Met de kans dat een bedrijf of een organisatie vergeten wordt, noemen wij:

Gemeente Den Helder
Koninklijke Marine
Het Marinebedrijf
Bluestream
NLDA (voorheen KIM)
PAS Publicaties
Marinemuseum, afd.
onderhoud&Techniek
Brandweer Den Helder
Scheffer Witgoed
Piet Brouwer Elektrotechniek
Maatschappij tot Nut in het Algemeen
VRZA Helderland
Unishore

Waddenfonds
Provincie Noord-Holland
Rijkswaterstaat Directie Noordzee
Anjerfonds
Willemsoord BV
Acta Marine
Straal- en schildersbedrijf Teerenstra
VVV Top van Holland
Peterson Den Helder
Stichting Museumhaven Willemsoord-
Stichting Nautische Monumenten
Autobedrijf GeHa
Damen Shipyards Den Helder
CIV Den Helder

